TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. gegužės 8 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prieglobsčio politika – Direktyva 2013/32/ES – 4 straipsnio 1 dalis ir 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas – Tarptautinės apsaugos suteikimo tvarka – Sprendžiančiosios institucijos pratęstas šešių mėnesių nagrinėjimo terminas – Daug vienu metu pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų – Sąvoka – Atsižvelgimas į kitas aplinkybes“

Byloje C-662/23 (*Zimir*)[i]

Raad van State (Valstybės Taryba, Nyderlandai) 2023 m. lapkričio 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2023 m. lapkričio 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Staatssecretaris van Justitie Veiligheid

prieš

X

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė M. L. Arastey Sahún, teisėjai D. Gratsias, E. Regan, J. Passer (pranešėjas) ir B. Smulders,

generalinė advokatė L. Medina,

posėdžio sekretorė A. Lamote, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2024 m. spalio 23 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– X, atstovaujamo *advocaat* M. F. Wijngaarden ir ekspertės S. Rafi,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir A. Hanje,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos A. Edelmannová, M. Smolek ir J. Vláčil,

* Proceso kalba: nyderlandų.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Bénard, B. Dourthe, O. Duprat-Mazaré ir B. Fodda,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos Zs. Biró-Tóth ir M. Z. Fehér,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Azema, A. Baeckelmans, F. Blanc ir S. Van den Bogaert,

susipažinęs su 2024 m. gruodžio 12 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkto, siejamo su šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi, išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, Nyderlandai) ir trečiosios šalies piliečio X ginčą dėl to, kad jis per teisės aktuose nustatytą šešių mėnesių terminą nepriėmė sprendimo dėl prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2013/32 3 ir 18 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(3) 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje įvykusiame specialiame Europos Vadovų Tarybos susitikime susitarta imtis kurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, pagrįstą visapusišku ir nuodugniu 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso [(*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 t., p. 150, 1954 m., Nr. 2545)] su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija), taikymu, patvirtinant negrąžinimo principą ir užtikrinant, kad nė vienas asmuo nebūtų grąžinamas persekioti;

<…>

(18) tiek valstybės narės, tiek tarptautinės apsaugos prašytojai yra suinteresuoti, kad sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami kuo skubiau, nedarant poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo atlikimui.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Tikslas“ nurodyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti pagal [2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos] [d]irektyvą 2011/95/ES [dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir

suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9)] bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką.“

5 Šios direktyvos 4 straipsnio „Atsakingos institucijos“ 1 dalyje nustatyta:

„Visoms procedūroms valstybės narės paskiria sprendžiančiąją instituciją, kuri bus atsakinga už tinkamą prašymų nagrinėjimą pagal šią direktyvą. Valstybės narės užtikrina, kad tokia institucija turėtų tinkamus išteklius, įskaitant pakankamą kompetentingų darbuotojų skaičių, kad galėtų savo užduotis atlikti pagal šią direktyvą.“

6 Šios direktyvos 31 straipsnyje „Nagrinėjimo procedūra“ numatyta:

„1. Valstybės narės svarsto tarptautinės apsaugos prašymus nagrinėjimo procedūros metu pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas.

2. Valstybės narės, nedarydamos poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo principui, užtikrina, kad nagrinėjimo procedūra būtų baigta kuo greičiau.

3. Valstybės narės užtikrina, kad nagrinėjimo procedūra būtų baigta per šešis mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos.

Kai prašymui taikoma 2013 m. birželio 26 d. [Europos Parlamento ir Tarybos] [r]eglamente (ES) Nr. 604/2013[, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31),] nustatyta procedūra, šešių mėnesių terminas pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai pagal tą reglamentą nustatoma už prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė, prašytojas yra tos valstybės teritorijoje ir yra kompetentingos institucijos žinioje.

Valstybės narės gali pratęsti šioje dalyje nustatytą šešių mėnesių terminą ne ilgesniam nei dar devynių mėnesių laikotarpiui, kai:

<…>

b) tarptautinės apsaugos vienu metu prašo daug trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės, todėl praktiškai labai sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių terminą;

<…>

Valstybės narės gali, kai tai tinkamai pagrįsta, viršyti šioje dalyje nustatytus terminus ne daugiau nei trimis mėnesiais, kai tai yra būtina siekiant užtikrinti tinkamą ir išsamų tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

<…>

5. Bet kuriuo atveju valstybės narės užbaigia nagrinėjimo procedūrą ne vėliau kaip per 21 mėnesį nuo prašymo pateikimo dienos.

6. Kai sprendimo negalima priimti per šešis mėnesius, valstybės narės užtikrina, kad atitinkamam prašytojui:

a) būtų pranešta apie uždelsimą ir

b) jo prašymu būtų suteikta informacija apie uždelsimo priežastis ir laikotarpį, per kurį tikimasi priimti sprendimą dėl jo prašymo.

<…>“

Nyderlandų teisė

7 2000 m. lapkričio 23 d. *Vreemdelingenwet 2000* (2000 m. Užsieniečių įstatymas) (*Stb.*, 2000, Nr. 495) 42 straipsnyje numatyta:

„1. Sprendimas dėl prašymo išduoti 28 straipsnyje nurodytą leidimą laikinai gyventi šalyje arba 33 straipsnyje nurodytą leidimą nuolat gyventi šalyje priimamas per šešis mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

<…>

4. 1 dalyje nustatytas terminas gali būti pratęstas ne ilgesniam nei dar devynių mėnesių laikotarpiui, kai:

<…>

b) tarptautinės apsaugos vienu metu prašo daug trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės, todėl praktiškai labai sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių terminą; arba

<…>“

8 2022 m. rugsėjo 21 d. teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, remdamasis 2000 m. Užsieniečių įstatymo 42 straipsnio 4 dalies b punktu, kuriuo į Nyderlandų teisę perkeltas Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas, priėmė *Besluit houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000* (Nutarimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2000 m. Aplinkraštis dėl užsieniečių, toliau – WBV 2022/22), įsigaliojusį 2022 m. rugsėjo 27 d. Priimdamas WBV 2022/22, teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius dar devyniems mėnesiams pratęsė šešių mėnesių terminą išnagrinėti prašymams išduoti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio. Šis nutarimas taikomas visiems iki 2023 m. sausio 1 d. pateiktiems prašymams, kurių nagrinėjimo terminas 2022 m. rugsėjo 27 d. dar nebuvo pasibaigęs.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

9 2022 m. balandžio 10 d. Turkijos pilietis X pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose.

10 2022 m. rugsėjo 21 d. teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius priėmė WBV 2022/22, kuriuo teisės aktuose nustatytas šešių mėnesių terminas išnagrinėti prašymams suteikti leidimą laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio buvo pratęstas devyniais mėnesiais.

11 2022 m. spalio 13 d. X paragino teisingumo ir saugumo valstybės sekretorių imtis veiksmų, nes sprendimas nebuvo priimtas per šešis mėnesius.

12 Kadangi teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius nesureagavo per dvi savaites nuo šio raginimo, X pateikė skundą *rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas, Nyderlandai).

13 2023 m. sausio 6 d. sprendimu šis teismas pripažino X skundą pagrįstu ir konstatavo, kad, priimdamas WBV 2022/22, teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius terminą išnagrinėti prašymus išduoti leidimus laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio pratęsė neteisėtai. Šiuo sprendimu tas teismas taip pat nurodė šiai institucijai surengti pirmąjį posėdį per aštuonias savaites nuo sprendimo priėmimo dienos ir priimti sprendimą dėl X prašymo per aštuonias savaites nuo to pirmojo posėdžio, o to nepadarius bus skirta 100 EUR bauda už kiekvieną pavėluotą dieną.

14 Teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius dėl to sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

15 Grįsdamas šį apeliacinį skundą jis tvirtina, kad norint taikyti 2000 m. Užsieniečių įstatymo 42 straipsnio 4 dalies b punktą ir Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą nėra būtina, kad nacionalinei institucijai vienu metu pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų skaičius staiga išaugtų ar kad būtų pasiektas šių prašymų „pikas“. Nacionalinė institucija gali pratęsti šių prašymų nagrinėjimo terminą ir prašymų skaičiui didėjant laipsniškai (atsižvelgdama ir į kitas aplinkybes), kai pratęsimas būtinas siekiant užtikrinti tinkamą ir išsamų tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą, kaip reikalaujama pagal
Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 2 dalį. Be to, teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius tvirtina, kad vertindamas, ar galima pratęsti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo terminą, jis taip pat gali atsižvelgti į nebaigtų nagrinėti prašymų skaičių, nes jiems pabaigti reikalingi pajėgumai nagrinėti prašymus, ir dėl to taip pat praktiškai labai sunku kruopščiai išnagrinėti prašymą ir baigti procedūrą per šešis mėnesius nuo prašymo pateikimo.

16 2023 m. balandžio 14 d. teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius išdavė X leidimą laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio ir jam sumokėjo baudą.

17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius vis dėlto tebėra suinteresuotas pateikti apeliacinį skundą, nes šiuo skundu jis siekia užginčyti 2023 m. sausio 6 d. sprendimą, kuriame *rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas) konstatavo, kad priimdamas WBV 2022/22 jis neteisėtai pratęsė šiame akte nurodytų prašymų išduoti leidimus laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio nagrinėjimo terminą.

18 Šis teismas pažymi, kad Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkte vartojami žodžiai „vienu metu“, aiškinami plačiai, reiškia „per trumpą laikotarpį“, nes tarptautinės apsaugos prašymai faktiškai retai pateikiami būtent tą pačią akimirką. Vis dėlto, anot to teismo, būtina apibrėžti laikotarpį, per kurį atsiranda toks prašymų skaičiaus padidėjimas arba „pikas“. Be to, kadangi toks padidėjimas pastebimas ne iškart, *Raad van State* (Valstybės Taryba) pažymi, kad ši nuostata gali būti veiksmingai įgyvendinta tik praėjus kažkiek laiko.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagal Direktyvą 2013/32, aiškinant plačiau, galima pratęsti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo terminą, kai šių prašymų daugėja tik laipsniškai, o tokiu atveju teisingumo ir saugumo valstybės

sekretorius turi pakankamai laiko ir galimybių padidinti šių prašymų nagrinėjimo pajėgumus. Šis aiškinimas atitinka Direktyvos 2013/32 tikslą, kad sprendžiančioji institucija sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymų priimtų kuo greičiau, tačiau kartu ir kruopščiai jį apsvarsčiusi.

20 Be to, šis teismas pažymi, kad Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 2 dalis taip pat svarbi aiškinant jos 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą, nes joje numatyta, kad nagrinėjimo procedūra turi būti užbaigta kuo greičiau, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui. Taigi šių dviejų reikalavimų ryšys yra svarbus, bet neaiškus.

21 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad nėra aišku, ką reiškia „daug“ tarptautinės apsaugos prašymus pateikusių trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės. Jam kyla klausimas, ar šis skaičius turi būti nustatytas absoliučia verte, ar galima atsižvelgti į skaičius, susijusius su šių prašymų srautu konkrečioje valstybėje narėje.

22 Šiam teismui taip pat kyla klausimas, ar Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkte nurodytas sunkumas praktiškai užbaigti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūrą per šešių mėnesių terminą gali kilti dėl kitų aplinkybių, ne tik dėl didelio vienu metu pateiktų prašymų skaičiaus.

23 Tokiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. a) Ar sprendžiančioji institucija gali naudotis teise pratęsti šešių mėnesių sprendimo priėmimo terminą tais atvejais, kai yra daug tarptautinės apsaugos prašymų, kurie pateikiami vienu metu, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą, jei šių tarptautinės apsaugos prašymų per tam tikrą laikotarpį laipsniškai daugėja, todėl praktiškai labai sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių terminą? Kaip šiomis aplinkybėmis turi būti aiškinami žodžiai „vienu metu“?

b) Pagal kokius kriterijus turi būti vertinama, ar yra „daug“ tarptautinės apsaugos prašymų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą?

2. Ar tam, kad vis dar būtų galima taikyti Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkto nuostatą, galioja laikotarpio, kuriuo turi padaugėti tarptautinės apsaugos prašymų, trukmės ribojimas? Jei taip, kiek gali trukti šis laikotarpis?

3. Ar vertinant tai, ar procedūrą pagal Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą praktiškai yra labai sunku baigti per šešių mėnesių terminą, turint omenyje ir šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, galima atsižvelgti į aplinkybes, kurios nėra susijusios su išaugusiu tarptautinės apsaugos prašymų skaičiumi, kaip antai į aplinkybę, kad sprendžiančioji institucija turi pabaigti nebaigtus darbus, buvusius dar prieš padaugėjant tarptautinės apsaugos prašymų, arba susiduria su žmogiškųjų išteklių trūkumu?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

24 Rašytinėse pastabose Prancūzijos vyriausybė abejojo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo ir iš esmės teigė, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas ginčas tapo teorinis, kai X buvo išduotas leidimas laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio.

25 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatytas procesas yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, pagal kurią Teisingumo Teismas nacionaliniams teismams teikia Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris reikalingas sprendimui jų nagrinėjamose bylose priimti. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas ne dėl to, kad būtų suformuluotos patariamosios nuomonės bendro pobūdžio arba hipotetiniais klausimais, o dėl būtinybės veiksmingai išspręsti ginčą. Kaip matyti iš pačios SESV 267 straipsnio formuluotės, prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti „reikalingas“, kad jį pateikęs teismas galėtų „priimti sprendimą“ savo nagrinėjamoje byloje (2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 44 ir 45 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

26 Teisingumo Teismas yra ne kartą priminęs, kad iš SESV 267 straipsnio formuluotės ir jo struktūros matyti, jog prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, be kita ko, grindžiama prielaida, kad nacionaliniuose teismuose iš tiesų nagrinėjama byla, kurioje jie turi priimti sprendimą, galimai atsižvelgdami į prejudicinį sprendimą (2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

27 Taigi Teisingumo Teismas gali *ex officio* patikrinti, ar pagrindinė byla tebenagrinėjama (2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 24 punktas).

28 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad 2023 m. sausio 6 d. sprendimas, kuriuo *rechtbank den Haag* (Hagos apylinkės teismas) pripažino X skundą pagrįstu ir nurodė teisingumo ir saugumo valstybės sekretoriui surengti posėdį ir priimti sprendimą dėl X prašymo per jo nustatytą terminą, yra ginčijamas apeliacine tvarka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme. Taip pat matyti, kad aplinkybė, jog ši institucija 2023 m. balandžio 14 d. išdavė X leidimą laikinai gyventi šalyje dėl prieglobsčio, neužbaigė šio ginčo, kuris prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo dieną buvo nagrinėjamas, ir kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog ši institucija tebėra suinteresuota apeliaciniu skundu, nes teismo sprendime, dėl kurio pateiktas šis apeliacinis skundas, konstatuota, kad ji neteisėtai pratęsė sprendimo dėl prieglobsčio priėmimo terminą.

29 Taigi konstatuotina, kad pagrindinė byla vis dar nagrinėjama prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir Teisingumo Teismo atsakymas į pateiktus klausimus vis dar reikalingas siekiant išspręsti šį ginčą.

30 Šiomis aplinkybėmis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

31 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar
Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas turi būti aiškinamas taip, kad sprendžiančioji institucija gali pratęsti šioje nuostatoje nurodytą šešių mėnesių tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo terminą dar devyniais mėnesiais, kai šių prašymų per tam tikrą laikotarpį laipsniškai padaugėja, ir ar, siekiant taikyti šią nuostatą, laikotarpio, kuriuo turi padaugėti tokių prašymų, trukmė yra ribota.

32 Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkte numatyta, kad valstybės narės gali pratęsti šešių mėnesių tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo terminą, kai tarptautinės apsaugos vienu metu prašo daug trečiosios šalies piliečių arba asmenų be pilietybės, todėl praktiškai labai sunku baigti procedūrą per šį terminą.

33 Taigi valstybių narių galimybė pagal šią nuostatą pratęsti šešių mėnesių tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo terminą siejama trimis tarpusavyje glaudžiai susijusiomis kumuliacinėmis sąlygomis, t. y. pirma, tokios apsaugos prašymai turi būti pateikti „vienu metu“, antra, tokius prašymus turi pateikti „daug“ trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės ir, trečia, tokiu atveju valstybės narės valdžios institucijoms turi būti „praktiškai labai sunku baigti procedūrą per šešių mėnesių terminą“. Šias tarpusavyje susijusias sąlygas reikia aiškinti kartu.

34 Pirma, dėl sąlygos, kad tarptautinės apsaugos prašymai turi būti pateikti vienu metu, pažymėtina, kad jokioje Direktyvos 2013/32 nuostatoje neapibrėžta sąvokos „vienu metu“ reikšmė ir apimtis. Taigi ji turi būti aiškinama remiantis įprasta jos reikšme bendrinėje kalboje, kartu atsižvelgiant į kontekstą, kuriam esant ji vartojama, ir teisės aktų, kuriuose ji įtvirtinta, tikslus (pagal analogiją žr. 2023 m. liepos 6 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Itin sunkus nusikaltimas)*, C-402/22, EU:C:2023:543, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

35 Pagal įprastą reikšmę bendrinėje kalboje šie žodžiai yra žodžio „kartu“ sinonimas, o tai iš esmės reiškia, kad daug tarptautinės apsaugos prašymų, į kuriuos daroma nuoroda Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkte, turi būti pateikta tuo pačiu metu.

36 Atsižvelgiant į tai, kadangi, kaip išvados 45 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, prieglobsčio prašymai praktiškai retai pateikiami visiškai tuo pat metu, tam, kad ši nuostata neprarastų veiksmingumo, žodžiai „vienu metu“ turėtų būti suprantami kaip reiškiantys „per trumpą laikotarpį“, o tai rodo, kad ši nuostata neapima laipsniško šių prašymų skaičiaus didėjimo per ilgesnį laikotarpį.

37 Antra, dėl sąlygos, kad tarptautinės apsaugos prašymus turi pateikti „daug“ trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į jo įprastą reikšmę bendrinėje kalboje, žodis „daug“ reiškia „didelį“ kiekį tarptautinės apsaugos prašytojų.

38 Kadangi Direktyvoje 2013/32 nenumatyta kriterijų, leidžiančių net ir santykinai apibrėžti tą kiekį, kaip išvados 46 ir 48 punktuose iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, vertinimas, ar šių prašytojų yra „daug“, turi būti atliekamas atsižvelgiant į įprastą ir numatomą tarptautinės apsaugos prašymų srautą atitinkamoje valstybėje narėje, remiantis dabarties ir praeities tendencijomis. Taigi tam, kad būtų galima teigti, jog „vienu metu“ pateikta „daug“ tarptautinės apsaugos prašymų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą, sprendžiančioji institucija, remdamasi lyginamąja duomenų analize, turi nustatyti, ar per trumpą laiką labai padidėjo minėtų prašymų skaičius, palyginti su įprasta ir numatoma tendencija atitinkamoje valstybėje narėje.

39 Trečia, kalbant apie sąlygą, susijusią su praktiniais sunkumais per šešių mėnesių terminą priimti sprendimą dėl didelio vienu metu pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus, pažymėtina, kad tokie sunkumai turi būti vertinami atsižvelgiant, be kita ko, į valstybėms narėms pagal Direktyvos 2013/32 4 straipsnio 1 dalį tenkančius įsipareigojimus.

40 Primintina, kad šioje nuostatoje numatyta, jog valstybės narės visoms procedūroms turi paskirti sprendžiančiąją instituciją, kuri bus atsakinga už tinkamą tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą pagal šią direktyvą, ir užtikrinti, kad tokia institucija turėtų tinkamus išteklius, įskaitant pakankamą kompetentingų darbuotojų skaičių, kad galėtų savo užduotis atlikti pagal šią direktyvą.

41 Kadangi sprendžiančioji institucija turi turėti reikiamų išteklių, kad galėtų per šešių mėnesių terminą išnagrinėti įprastą ir numatomą tarptautinės apsaugos prašymų srautą, ši institucija gali susidurti su problema tinkamai ir išsamiai išnagrinėti šiuos prašymus per nurodytą terminą tik tuo atveju, kai per trumpą laikotarpį gerokai padidėja tokių prašymų skaičius, palyginti su įprasta ir numatoma tendencija šioje valstybėje narėje.

42 O jeigu tarptautinės apsaugos prašymų skaičius laipsniškai didėja per ilgesnį laikotarpį, atitinkama valstybė narė turi imtis priemonių, kaip nurodyta Direktyvos 2013/32 4 straipsnio 1 dalyje, kad pritaikytų savo pajėgumą nagrinėti šiuos prašymus. Taigi laikotarpio, į kurį reikia atsižvelgti aiškinant Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą, trukmė negali viršyti laiko, kurio valstybei narei reikia, kad ji suteiktų sprendžiančiajai institucijai daugiau išteklių ir vėl turėtų pakankamai pajėgumų nagrinėti šiuos prašymus pagal šią direktyvą.

43 Ketvirta, iš Direktyvos 2013/32 3 ir 18 konstatuojamųjų dalių matyti, kad ja siekiama sukurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, kurioje sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami kuo skubiau, nedarant poveikio tinkamam ir išsamiam nagrinėjimui.

44 Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalyje numatytos galimybės pratęsti šešių mėnesių terminą buvo įtvirtintos siekiant reaguoti į konkrečias situacijas, pateisinančias ilgesnį nagrinėjimo terminą, kad būtų galima užtikrinti tinkamą ir išsamų šių prašymų nagrinėjimą.

45 Kaip matyti iš šio sprendimo 41 ir 42 punktų, tik tada, jeigu tarptautinės apsaugos prašymų skaičius gerokai išaugo per trumpą laiką, sprendžiančioji institucija gali susidurti su galimybės išnagrinėti šiuos prašymus per šešių mėnesių terminą problema, kuri pateisintų šio termino pratęsimą pagal Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą.

46 Taigi Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkto aiškinimas, pagal kurį valstybei narei leidžiama pratęsti šešių mėnesių tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo terminą, jeigu šių prašymų skaičius laipsniškai didėja ilgesnį laikotarpį, pažeistų šia direktyva siekiamą tikslą.

47 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas taikomas tuo atveju, kai per trumpą laikotarpį gerokai padidėja tarptautinės apsaugos prašymų skaičius, palyginti su įprasta ir numatoma tendencija atitinkamoje valstybėje narėje, todėl ji neapima laipsniško šių prašymų skaičiaus didėjimo per ilgesnį laikotarpį.

48 Vadinasi, egzistuoja laikotarpio, per kurį turi padidėti tarptautinės apsaugos prašymų skaičius, kad būtų galima taikyti Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą, apribojimas – šis laikotarpis negali viršyti laiko, būtino valstybei narei padidinti sprendžiančiajai institucijai suteiktus išteklius ir vėl turėti pakankamai pajėgumų išnagrinėti gautus tarptautinės apsaugos prašymus per šioje nuostatoje numatytą šešių mėnesių terminą, laikantis iš šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies kylančių pareigų. Šis reikalingas laikas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, kiek laiko reikia įdarbinti ir apmokyti darbuotojus, kompetentingus tinkamai ir išsamiai nagrinėti gautus tarptautinės apsaugos prašymus.

49 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje nurodytą šešių mėnesių terminą, skirtą tarptautinės apsaugos prašymams nagrinėti, sprendžiančioji institucija gali pratęsti devyniais mėnesiais, jeigu per trumpą laikotarpį šių prašymų gerokai padaugėja, palyginti su įprasta ir numatoma tendencija atitinkamoje valstybėje narėje, o tai neapima situacijos, kai tokių prašymų daugėja laipsniškai per ilgą laikotarpį.

Dėl trečiojo klausimo

50 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas, siejamas su šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad praktiškai sunkumų užbaigti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūrą per šešių mėnesių terminą gali kilti dėl kitų aplinkybių, ne dėl to, kad vienu metu pateikta daug tokių prašymų, pavyzdžiui, dėl to, kad susikaupė daug anksčiau neišnagrinėtų prašymų arba kad sprendžiančiajai institucijai trūksta darbuotojų.

51 Iš Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkto formuluotės matyti, kad praktiniai sunkumai laikytis šešių mėnesių tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo termino, pateisinantys šio termino pratęsimą pagal šią nuostatą, turi kilti dėl to, kad daug trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės vienu metu pateikė tarptautinės apsaugos prašymus.

52 Pripažinus, kad prašymų nagrinėjimo terminą pagal šią nuostatą galima pratęsti ir kitomis aplinkybėmis, ne tik dėl to, kad vienu metu pateikta daug tarptautinės apsaugos prašymų, būtų nesilaikoma šio sprendimo 40 punkte nurodytų įsipareigojimų, kurių valstybės narės turi laikytis pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.

53 Kadangi pagal šią nuostatą reikalaujama, kad atitinkama valstybė narė užtikrintų, jog sprendžiančioji institucija galėtų reaguoti į tarptautinės apsaugos prašymų skaičiaus svyravimus, kai tokių prašymų skaičius atitinka įprastą ir numatomą tendenciją, ši valstybė narė turi numatyti išteklius, suteikiančius šiai institucijai tinkamus pajėgumus nagrinėti prašymus. Priešingai, kai susiklosto nenumatytos aplinkybės, pavyzdžiui, gerokai padaugėja vienu metu pateikiamų prašymų, negalima tikėtis, kad valstybė narė įvykdys įsipareigojimus per reikalaujamą šešių mėnesių terminą, nes iš pradžių numatyti ištekliai gali būti nepakankami ir ši valstybė narė nebūtinai gali nedelsdama patenkinti papildomus dėl tokio padaugėjimo atsiradusius poreikius, ypač kiek tai susiję su darbuotojų poreikiu.

54 Nors valstybės narės turi užtikrinti, kad, padaugėjus tarptautinės apsaugos prašymų, būtų padidinti sprendžiančiosios institucijos žmogiškieji ištekliai, negalima tikėtis, kad jos iš karto sugebės patenkinti papildomo personalo poreikius, atsiradusius dėl per trumpą laiką gerokai išaugusio šių prašymų skaičiaus, palyginti su įprasta ir numatoma tendencija atitinkamoje valstybėje narėje. Taigi jos turi turėti pakankamai laiko, kad suteiktų sprendžiančiajai institucijai daugiau išteklių ir vėl turėtų pakankamai pajėgumų nagrinėti šiuos prašymus pagal šią direktyvą. Būtent todėl Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punkte numatyta galimybė pratęsti minėtų prašymų nagrinėjimo terminą ne ilgesniam kaip dar devynių mėnesių laikotarpiui.

55 Darytina išvada, kad dar neišnagrinėtų tarptautinės apsaugos prašymų skaičius tuo metu, kai gerokai padaugėjo vienu metu pateiktų prašymų, savaime negali būti aplinkybė, pateisinanti pratęsimą pagal Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktą. Kai tokių

prašymų skaičius ilgą laiką išlieka didelis, valstybė narė turi numatyti sprendžiančiajai institucijai tinkamas priemones, kad būtų užtikrintas pakankamas jos pajėgumas nagrinėti prašymus, kaip nurodyta šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje.

56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas, siejamas su šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad praktiškai sunkumų užbaigti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūrą per šešių mėnesių terminą negali kilti dėl kitų aplinkybių nei dėl to, kad vienu metu pateikta daug tokių prašymų, pavyzdžiui, dėl to, kad susikaupė daug anksčiau neišnagrinėtų prašymų arba kad sprendžiančiajai institucijai trūksta darbuotojų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas**

   turi būti aiškinamas taip:

   šioje nuostatoje nurodytą šešių mėnesių terminą, skirtą tarptautinės apsaugos prašymams nagrinėti, sprendžiančioji institucija gali pratęsti devyniais mėnesiais, jeigu per trumpą laikotarpį šių prašymų gerokai padaugėja, palyginti su įprasta ir numatoma tendencija atitinkamoje valstybėje narėje, o tai neapima situacijos, kai tokių prašymų daugėja laipsniškai per ilgą laikotarpį.

2. **Direktyvos 2013/32 31 straipsnio 3 dalies trečios pastraipos b punktas, siejamas su šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi,**

   turi būti aiškinamas taip:

   praktiškai sunkumų užbaigti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūrą per šešių mėnesių terminą negali kilti dėl kitų aplinkybių nei dėl to, kad vienu metu pateikta daug tokių prašymų, pavyzdžiui, dėl to, kad susikaupė daug anksčiau neišnagrinėtų prašymų arba kad sprendžiančiajai institucijai trūksta darbuotojų.

Parašai.